

Personalia

ROUWHULDE VOOR MINISTER VAN STAAT PIERRE HARMEL

De voorzitter: Het nieuws van het overlijden van minister van Staat Pierre Harmel heeft ons met diepe droefheid vervuld.

Pierre Harmel maakte deel uit van onze Assemblee van 1946 tot 1971, jaar waarin hij lid werd van de Senaat, waarvan hij in 1973 voorzitter werd.

Hij werd geboren in 1911 en kreeg een gedegen juridische opleiding die hem perfect had voorbereid op een carrière in het universitair onderwijs.

Pierre Harmel was doctor in de rechten, licentiaat in de sociale wetenschappen, licentiaat in het notariaat, geaggregeerde van het hoger onderwijs in fiscaal recht aan de Universiteit van Luik, auteur en redenaar, en zou zich al snel een ware meester tonen.

Als jonge reserveofficier nam hij in 1940 deel aan de achttiendaagse veldtocht. Wegens zijn voorbeeldig gedrag werd hem het Oorlogskruis met Palm uitgereikt.

Pierre Harmel was op vele diverse terreinen actief, maar toch focuste hij op twee hoofdpijlers, het onderwijs en de politiek.

Er zijn heel wat juridische werken, met name op het gebied van het notariële recht, van de hand van Pierre Harmel verschenen.

Na zijn eerste verkiezing tot volksvertegenwoordiger, op 17 februari 1946, zou hij herhaaldelijk zeer hoge politieke functies uitoefenen.

Hij maakte deel uit van de homogene katholieke regeringen die geleid werden door de heren Duvieusart, Pholien en Van Houtte en was er houder van de portefeuille van wat toen Openbaar Onderwijs werd genoemd.

Hij legde meteen zijn beleidsdoelstellingen vast, namelijk de reorganisatie van het technisch onderwijs, de oprichting van een nationaal studiefonds en het realiseren van de schoolvrede die volgens hem moest stoelen op het principe dat elke huisvader, ongeacht zijn persoonlijke overtuiging, de verzekering moest krijgen dat hij de school van zijn kinderen vrij zou kunnen kiezen.

In zijn ogen impliceerde die garantie dat het vrij onderwijs gesubsidieerd moest worden. Pierre Harmel liet met dat doel veertien wetsontwerpen goedkeuren waarvan de toepassing van 1954 tot 1958 door de volgende regering onder leiding van Achille Van Acker fel bestreden zou worden.

Na van juni tot november 1958 het ambt van minister van Justitie te hebben uitgeoefend, werd Pierre Harmel in de derde regering die door wijlen burggraaf Eyskens werd geleid, de allereerste minister van Cultuur. In die hoedanigheid liet hij de wet houdende organisatie van de Instituten der Belgische Radio en Televisie goedkeuren.

Als beginselvast man met sterke principes, wist Pierre Harmel op zeer tactvolle wijze zijn tegenstanders weerwerk te bieden en zijn doelstellingen met rustige vastberadenheid na te streven.

Na de val van de regering-Theo Lefevre, bekleedde Pierre Harmel gedurende enkele maanden het ambt van eerste minister.

Van 1966 tot 1972 was hij in de regeringen-Vanden Boeynants en -Gaston Eyskens minister van Buitenlandse Zaken. In de uitoefening van die functie die hem op het lijf geschreven stond, getuigde hij steeds van een klare kijk en gaf hij blijk van gehechtheid aan de openbare zaak.

Pierre Harmel was een minister van formaat, die het nationaal belang hoog in het vaandel voerde, hoog boven partijdigheid die in zijn ogen niet meer was dan een voorval.

Hij kreeg in de hele wereld waardering voor zijn actieve bijdrage aan de totstandkoming van de fameuze doctrine die zijn naam draagt en die gestoeld is op een politiek van ontspanning op het internationale niveau en op het respect voor de volkeren.

Door zijn grondige kennis van het raderwerk van de Staat en zijn grote kwaliteiten als mens was hij in de ogen van zijn collega-politici de geknipte persoon om in 1973 het voorzitterschap van de Senaat te bekleden.

Met zijn zalvende spreekstijl, zijn onpartijdigheid, zijn gematigdheid en zijn natuurlijke distinctie werd hij de waardige opvolger van een politieke reus, Paul Struye.

Zo is aan de vruchtbare politieke loopbaan van een eerlijk man een eind gekomen. Na zijn pensionering had Paul Harmel nog vaak de gelegenheid om wijze raad te geven aan tal van politici die in de grootste discretie bij hem te rade gingen.

Paul Harmel was de volmaakte belichaming van de grote parlementaire deugden.

Ik stel u voor een minuut stilte in acht te nemen ter nagedachtenis aan de staatsman die ons land verloren heeft.

Minister Steven Vanackere : Mijnheer de voorzitter, beste collega's, namens de regering sluit ik me aan bij het eerbetoon van de Kamer aan minister van Staat Pierre Harmel.

Met hem verliest ons land een groot en wijs staatsman, die onmiskenbaar zijn stempel gedrukt heeft op het politieke leven in ons land tijdens het derde kwart van de vorige eeuw.

Pierre Harmel, met het hem eigen engagement en de idealen die hij koesterde, was een van diegenen die richting gegeven heeft aan het binnen- en buitenlands beleid, en de koers die hij toen aangaf, wordt ook vandaag nog gevolgd.

Al in de jaren 50 werd door het Harmelcentrum op de noodzaak van een staatshervorming gewezen.

En als toenmalig minister van Buitenlandse Zaken genoot Pierre Harmel in het buitenland algemeen aanzien voor zijn open geest en zijn evenwichtige visie.

In het rapport-Harmel legde hij in 1967 de grondslag voor de NAVO-doctrine die tot de val van de Berlijnse muur in 1989 van kracht bleef. Die doctrine stond een volhardend tweesporendefensiebeleid voor, gekoppeld aan een dialoog met het Oostblok.

De val van de muur, die een historische gebeurtenis was, en de Duitse hereniging in de schoot van de Europese Unie en de NAVO bevestigden dat Pierre Harmel het bij het rechte eind had: voor hem waren Europees engagement en Atlantische loyaliteit niet tegenstrijdig, maar complementair.

Ik mag daar nog aan toevoegen dat iedereen die Pierre Harmel heeft gekend, mij getuigt dat hij werd gekenmerkt door beschaving, hoffelijkheid, een waardigheid en een noblesse in gedrag en in daad, en dat dat de mens Pierre Harmel karakteriseert.

Namens de regering betuig ik mijn oprechte deelneming aan de familie.

De staande Kamer neemt een minuut stilte in acht.